

REDACTIONEEL GEDEELTE.

ETHICA

Eenige maanden geleden hebben wij gewezen op het bedenkelijke van het verschijnsel van de oprichting van Tandheelkundige Inrichtingen, die klaarblijkelijk bestemd waren, om zwakke broeders of zusters de gelegenheid te geven door *misleidende* reclame, aan een broodwinning te komen, die blijkbaar op de gewone wijze niet kon worden gevonden.

Wij hebben er onder meer den nadruk op willen leggen, dat waar wij het er allen over eens zijn dat adverteeren uit den booze is, wij degenen die tegen deze ethische regels zondigen niet kunnen toelaten als lid onzer Vereenigingen.

Is deze advertentie echter *misleidend*, m. a. w. bedoeld om het publiek er in te laten vliegen, dan dient men een stap verder te gaan en maatregelen te overwegen om deze bevoegde kwakzalverij den kop in te drukken.

Wij hebben toen als voorbeeld aangehaald het Algemeen Haagsch Instituut voor Tandheelkunde en het ingezonden stuk van den heer Regensburg in dit nummer bewijst hoe juist wij gezien hadden toen wij schreven:

„En waar niets zoozeer een vertrouwenskwestie is als het verleenen van tandheelkundige hulp, daar houden wij bij dergelijke reclame ons hart vast voor hetgeen zonder controle op deze inrichtingen wordt uitgespookt.”

Het schijnt dat deze voor de hand liggende vrees niet voor iederen leek overtuigend was. De Redactie van het Haagsche blad „De Avondpost” schreef naar aanleiding van dit betoog een hoofdartikel „Tandartsen en Reclame”, waarin zij o. a. betoogde dat het adverteeren op de wijze als het A. H. I. v. T. dit deed een bewijs was voor de energie van de leiding van

dit Instituut, voor haar goed begrip van koopmanschap, want dat per saldo, het trekken van een schuif en het trekken van een kies in dit verband precies hetzelfde was en zij dus niet inzag, waarom de schuifenvoerder wel zou mogen adverteeren en de tandarts niet.

De aanleiding, deze kwestie opnieuw te berde te brengen, vonden wij in een stukje in het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde van 3 September 1921, waar, onder „Beroepsbelangen”, de bekende en bekwame leider van deze rubriek Dr. H. Pinkhof het volgende schrijft:

WAARTOE DIENT HET VERBOD OM TE ADVERTEEREN?

„In alle beschaafde landen wordt het als onbehoorlijk en onwaardig beschouwd, indien een arts adverteert of op andere wijze openbare reclame maakt. In verschillende kringen en verenigingen van artsen is dit zelfs verboden.

Wat is de grondslag van zulk een afkeuring of verbod? Deze vraag is opgekomen door een advertentie in een der provinciale bladen, waarin een mondarts zijn „nieuwe tandheekkundige kliniek” aankondigt en verder mededeelt, dat hij voor f 2.— pijnloos kiezen trekt en in verschillende plaatsen spreekuur houdt. Er is toen gevraagd, of deze reclame van den niet alleen pijnloozen maar ook smakeloozen arts den geneeskundigen aan gaat of den tandartsen. De laatsten immers zouden het nadeel van de ongepaste concurrentie ondervinden.

Het zou *hun* aangaan, indien de fout van het adverteeren zat in benadeeling van de *stoffelijke belangen* der niet adverteerende vakgenooten. Maar dat is niet het geval. Dan zou alles in orde zijn, als allen maar gingen adverteeren, evenals de handel dit doet, en, evenals deze, zich dit voorschot door het publiek lieten terug betalen. Neen, het gaat *ons* aan, omdat het adverteeren van een arts *op zich zelf* slecht is, en daardoor als openlijke daad aan het aanzien van ons geheele beroep te kort doet. Als de koopman in naaimachines of petroleumstellen adverteert en de aandacht op zijn waren vestigt of deze zelfs roemt, is daar geen kwaad bij, omdat de koopers in staat zijn, zelf na te gaan of de waren goed zijn. De adverteerende dokter vestigt de aandacht niet op voorwerpen, die hij verkoopt, maar op zijn *persoon* en de door de advertentie aangelokte leeken zijn niet in staat, de waarde daarvan te beoordeelen. Daarom wordt het adverteeren van den arts door goeden smaak en goede trouw veroordeeld.”

De hier neergeschreven meening van dezen bij uitstek bevoegde op het gebied der ethica, is dus volkomen conform aan het door ons geschrevene in bovenaangehaald artikel. Wij wenschen hier alleen de kantteekening bij te maken, dat het mèt de artsen, òòk de tandartsen aangaat, omdat het voor ons volkomen hetzelfde is of deze methoden gevolgd worden door den Mondarts of door den Tandarts.

Het gaat ook voor òns niet om het nadeel van de ongepaste concurrentie; de man kan het hoogstens druk hebben, en of hij dit bereikt op de eene of op de andere manier zou ons onverschillig kunnen laten, wanneer niet deze manier het aanzien ook van òns beroep te kort deed, en dit in de toekomst nog meer zou doen, wanneer deze methode ingang zou vinden.

Vandaar nogmaals onze ernstige waarschuwing tegen het maken van een reclame die door de overweldigende meerderheid van artsen en tandartsen wordt veroordeeld, die het beroep schade doet en dengene die haar toepast signaleert als een zwakkeling, die geen kans ziet den strijd om het bestaan op normale wijze te voeren.

Ethica is een eigenaardig begrip, dat men niet uitsluitend in reglementen kan onder brengen, het is voor een groot deel gevoelskwestie en het is gelukkig dat over het algemeen artsen en tandartsen voldoende van dit begrip bezitten.

Wanneer wij hiervan overtuigd zijn, dan verwondert het ons te meer dat — naar ons uit betrouwbare bron gebleken is — er artsen zijn die op het gebied van het steunen van tandheelkundige kwakzalvers er methoden op na houden, die ethisch niet door den beugel kunnen, hetgeen naar wij reden hebben te gelooven door hen niet als zoodanig wordt gevoeld.

Aan onze Oostgrenzen bijvoorbeeld heerscht op het oogenblik gelijk bekend de „valuta-rage”, d. w. z., voorzien van grenspassen die heel gemakkelijk à raison van 30 cent te verkrijgen zijn, trekken alle grensbewoners naar Duitschland om daar inkoop te doen. Behalve dat, laten zij zich daar ook tandheelkundig behandelen door Duitse tandartsen en tandtechnikers, voor prijzen die uit den aard der zaak aan-

merkelijk beneden de Hollandsche blijven, hetgeen tengevolge heeft, dat de praktijken der Hollandsche tandartsen in die grensplaatsen verloopen en deze, wanneer hieraan niet spoedig een einde komt, hun heil elders zullen moeten zoeken.

Is dit voor hen zeer onaangename feit een ongelukkig, maar onvermijdelijk gevolg van den bestaanden toestand, erger wordt het, dat men deze grenspassen gemakkelijker bekomt, wanneer op de aanvraag staat, dat men voor „tandheelkundige hulp” de grens over moet, en nog erger is dit, wanneer naar ons verzekerd wordt dergelijke verklaringen *door Nederlandsche artsen worden afgegeven!*

Dat van die verklaringen misbruik wordt gemaakt om de grens voor andere doeleinden te kunnen overschrijden is iets wat ten slotte de arts niet behoeft te weten, doch het feit op zichzelf, dat dergelijke verklaringen worden afgegeven, wanneer men weet dat daardoor den Nederlandschen tandarts onbillijke concurrentie wordt aangedaan, is iets wat naar onze meening ethisch niet door den beugel kan.

Volgens een andere mededeeling zijn er gevallen waar artsen misbruik maken van hun monopolie als zoodanig, om tandtechnikers z.g. „te dekken” en het daardoor zeer moeilijk maken deze onbevoegden met den strafrechter te doen kennismaken. Dit directelijk steunen van de kwakzalverij is zoo evident, dat het onbegrijpelijk is, dat deze medici dit zelf niet inzien, en nog onbegrijpelijker, dat wanneer dit het geval is, de Geneeskundige Kring waaronder die heeren ressorteëren, geen termen vindt daar een einde aan te maken.

Hier komt niet alleen de „goede smaak en de goede trouw” in het gedrang, maar is er een zoo flagrante schending van de waardigheid van den stand, dat wij hopen dat hieraan op welke wijze dan ook, ten spoedigste een eind zal worden gemaakt.

Dat in deze moeilijke jaren de „struggle for life” voor sommigen zwaarder is dan ooit, valt te begrijpen, doch wanneer die strijd gestreden wordt met minderwaardige middelen is er *juist* in dezen tijd te meer reden om daar met de grootste kracht tegen op te komen!

N.

DE INTERNATIONALE TENTOONSTELLING OP HYGIËNISCH GEBIED TE AMSTERDAM

Nu deze Tentoonstelling weer tot het verleden behoort willen we nog even terugzien op hetgeen er met de inzending der A. T. V., een selectie uit het ommegaand Museum voor mond- en tandhygiëne is bereikt. Schreven wij in het vorig nummer reeds als onze meening, dat aan een succes niet getwijfeld behoefde te worden, thans blijkt, dat ook de grootste optimist zich een resultaat, als valt te constateeren, niet had durven voorstellen.

Uit het enorme bezoek der tentoonstelling, dat het comité zelf heeft verrast blijkt wel hoezeer het hygiëne-begrip bij het volk ingang heeft gevonden, hoezeer met de verbeterde levensomstandigheden de voorwaarden voor een gezonde samenleving, zooal niet volkomen begrepen, dat toch belangstelling beginnen te wekken en hoe door een aanhoudende en stelselmatige propaganda de naleving daarvan zal kunnen worden bereikt. En niet in 't minst ten opzichte van mondverzorging. Wie, zooals wij meerdere middagen en avonden tusschen de duizenden en duizenden belangstellenden heeft vertoefd, moet het zijn opgevallen hoe weinigen er nog maar zijn, die het „griezelig” vonden en na eenige „grappen” zich met een vluchtigen blik tevreden stelden. De overgrootste meerderheid stelde levendig belang, volgde nauwkeurig het verloop van het caries-proces en de gevolgen van wortelaandoeningen en wees elkaar op model en juist gebruik van tandenborstel. Vooral op het laatste was de aandacht gevestigd en de schadelijke grondstoffen, gebruikt bij de bereiding van tandpoeders en tandpasta hebben menig surveilleerend collega voor de beantwoording gezet van de logische, maar lastige vraag, wat dan wel als tandmiddel moest worden ge-

bruikt. Zoo was een geacht collega, die het aan zijn principe verschuldigd meende te zijn ook krijt bij deze schadelijke middelen te plaatsen, oorzaak dat een ander collega, die dat middel had aangeprezen, populaire maar minder vriendelijke verwijten in ontvangst had te nemen!

De subcommissie der I. H. T. A. had zich ten doel gesteld om van het *museum* in de allereerste plaats een expositie te maken met *propaganda voor mondhygiëne* als hoofddoel. Hierdoor moest veel, dat in een museum op zijn plaats was worden weggelaten ten einde een afleiding van de hoofdgedachte te voorkomen. De prophylaxe vormde de hoofdschotel. Op een afzonderlijke tafel was alles geplaatst wat dit kan illustreeren. Rondom deze tafel was een fraaie „fries” aangebracht waarop in volgorde het volgende gecalligrafeerd was:

„BLOEDT UW TANDVLEESCH BIJ HET BORSTELLEN?
— ZOO JA, DAN IS HET NIET GEZOND! (Wordt verwezen naar preparaten van) GEZOND TANDVLEESCH — ZIEK TANDVLEESCH. — WAT MAAKT HET TANDVLEESCH ZIEK?

1° ONREINHEID } TANDBESLAG
 } SPIJSRESTEN
 } TANDSTEEN

2° VERKEERD BORSTELLEN.

3° GEBRUIK VAN TANDENSTOKERS.

HOE HOUDT MEN ZIJN TANDVLEESCH GEZOND. — DOOR HET REIN HOUDEN VAN DEN MOND. — WAAR-MEE HOUDT MEN ZIJN MOND REIN? — MET EEN BORSTEL EN VEEL WATER. — (wordt verwezen naar) GOEDE BORSTELS, SLECHTE BORSTELS. — VERMIJDT TANDMIDDELEN, VERVAARDIGD UIT SLECHTE GRONDSTOFFEN. — BORSTEL UW TANDEN AAN ALLE KANTEN. — BORSTEL VOORAL HET TANDVLEESCH. — BORSTEL OP EN NEER. — REINIG UW MOND MEERDERE KEEREN PER DAG. — BORSTEL VOORAL VOOR GIJ GAAT SLAPEN. — LAAT GEREGLD UW TANDSTEEN VERWIJDEREN.

Zeer de aandacht trok ook een groote verzameling fraai uitgevoerde röntgenvergrotingen van wortelabcessen, kanaalvullingen, wortelresecties, retenties, enz. in lange doorlichtingsramen gevat, ingezonden door collega Visser. Verder dient een verzameling preparaten, door collega v. d. Berg in bruikleen afgestaan, vermeld.

De massa, die zich vooral gedurende de avonden en Zaterdags en Zondags in de afdeling verdrong heeft het expliceren vrijwel onmogelijk gemaakt. Aan dit euvel is echter door een groot aantal uitgebreide en goed uitgevoerde opschriften tegemoet gekomen. Tusschen de wandversieringen trok vooral de aandacht het door de Ziekenfondscommissie der Maatschappij geschonken schild, waarop met duidelijke letters:

In Amsterdam hebben de leden van alle Ziekenfondsen recht op tandheelkundige hulp, tot behoud van het gebit.

Wij zullen ons verder met een bespreking van het geexposeerde niet bezig houden. Reeds meerdere malen is de overige inhoud van het fraaie museum in dit Tijdschrift beschreven. Over de waarde daarvan en de exploitatie straks nog een enkel woord.

Met nadruk wijzen wij er hier op, dat de pessimisten, die van een opname in de groote Tentoonstelling weinig heil hebben verwacht volkomen in 't ongelijk zijn gesteld! Integendeel. Het is van de A. T. V. een zeer gelukkig besluit gebleken om met een inzending op de I. H. T. A. te komen. Er waren dagen dat de afdeling door meer dan drie duizend belangstellenden werd bezocht. Het fenomenale getal van in 't geheel 60.000 bezoekers spreekt boekdeelen! Hier is een succes bereikt, waarmee wij de Afdeling Amsterdam van harte gelukwenschen. De resultaten door een eigen expositie bereikt konden daarmee zeker niet worden vergeleken. Voor 't meerendeel bovendien zou men daarheen in hoofdzaak het intellect hebben getrokken, dat een elementaire propaganda niet meer van noode heeft.

Vóór eenige weken heeft de Alg. Vergadering der Vereeni-

ging „het Groene Kruis” het Reizend Museum voor Mond- en Tandhygiëne overgenomen. Ongetwijfeld heeft de Ned. Vereeniging tot Bestrijding van Tandbederf, daarmede een goede daad verricht. Het Groene Kruis bezit de middelen tot exploitatie en zal die zeker naar behooren voeren. Wij wezen echter reeds op het feit, dat voor zuivere propagandistische doeleinden het *geheele* museum minder geschikt is en vragen ons af, waarom niet deze *wetenschappelijke tandheelkundige verzameling* in zuiver tandheelkundige handen is gegeven; b.v. aan de Ned. Maatsch. t. bev. der Tandheelk. Verbetering en vooral uitbreiding waren dan meer verzekerd. Voor de reizende propaganda kan dan aan het „Groene Kruis” een selectie in bruikleen worden afgestaan. Het is ons niet bekend of een dergelijke oplossing overwogen is.

G. D. M.